

Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi

Yıl 5

TBMM'nin 100. Yılı Özel Sayısı

VAKANUVIS
International Journal of Historical
Researches

Volume 5

Special Issue for Centenary of The GNAT

Sakarya

10 Kasım/ November 10th, 2020

Yıl/Vol. 5, TBMM'nin 100. Yılı Özel Sayısı/ Special Issue for Centenary of The GNAT,
10 Kasım/November10th, 2020 ISSN: 2149-9535

VAKANÜVİS- Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi

Yıl 5 TBMM'nin 100. Yılı Özel Sayısı (10 Kasım 2020)

VAKANÜVİS, uluslararası hakemli bir dergidir. Bahar ve Güz sayıları olmak üzere yılda iki kez yayımlanır. Ayrıca her yıl bir özel sayı yayımlanabilir. Derginin elektronik versiyonuna dergipark.org.tr/vakanuvis adresinden erişilebilir. Dergiye gönderilen makaleler, intihal olaylarının tespiti ve engellenmesi amacıyla Ithenticate intihal tespit programı ile denetlenmektedir.

VAKANUVIS International Journal of Historical Researches

Vol. 5 Special Issue for Centenary of THE GNAT (November 10th, 2020)

VAKANUVIS is a peer-reviewed bi-annual international academic journal, published as Spring and Fall issues. Also a special issue can be published every year. The electronic version of the journal can be read at dergipark.org.tr/vakanuvis. Author guidelines and editorial policies on submission of manuscripts can be found on the same website. VAKANÜVİS is using Ithenticate plagiarism detection software in order to detect and prevent plagiarism.

Sahibi ve Sorumlusu / Owner

Serkan YAZICI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editor-in-Chief

Tufan TURAN

Konuk Editör

Prof. Dr. Enis ŞAHİN

Kapak Tasarım

Tamer Yazıcı

ISSN 2149-9535 / E-ISSN 2636-7777

Yıl/Vol. 5, TBMM'nin 100. Yılı Özel Sayısı/ Special Issue for Centenary of The GNAT,
10 Kasım/November10th, 2020 ISSN: 2149-9535

DERGİNİN TARANDIĐI İNDEKSLER / VAKANUVIS IS INDEXED IN

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ/ RESEARCH ARTICLES

- 1 **Osmanlı ile Afganistan Meşrutiyet Anayasalarının Karşılaştırılması**
Gul Ahmad Burhani
Comparison of the Constitutions of Ottoman and Afghanistan Monarchies
- 19 **İlk TBMM'nin İlk Kanunu: Ağnam Resmi**
Elvan Demirel
The First Act of GNAT: Cattle Tax Law
- 38 **İlk TBMM'de Edirne Milletvekilleri ve Faaliyetleri (1920-1923)**
Emre Madaş
Edirne Deputies and Activities in the First Grand National Assembly of Turkey (1920-1923)
- 74 **Haydar (Vaner) Bey'in I. Meclis'teki Faaliyetleri**
Mustafa Sarı
Haydar (Vaner) Beg's Activities of in the First Assembly
- 107 **Halep'ten Rio de Janeiro'ya I. Dönem TBMM İzmit Milletvekili Mehmet Fuat Carım (1892-1972)**
Funda Selçuk Şirin
From Aleppo to Rio de Janeiro: İzmit Deputy in 1st Parliament in Grand National Assembly of Turkey, Mehmet Fuat Carım (1892-1972)
- 152 **Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Çıkardığı İlk Kanunlardan Hıyanet-i Vataniye Kanunu ve Uygulamaya Konulması**
Haluk Şengül
The Law of Treason, one of the First Laws Issued by the Grand National Assembly of Turkey and Its Implementation

180 1957 Milletvekili Genel Seçimlerinin Sakarya'daki Yansımaları ve Sakarya Milletvekilleri

Bilal Tunç

Reflections of 1957 General Parliamentary Elections in Sakarya and Sakarya Deputies

220 İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Sertellerin Tan Gazetesi ve Tan Olayının Ulusal Basın ile Anılar Ekseninde Analizi

Çağhan Uyar – Esen Ertuğrul

Sertels' Newspaper Tan During the World War Two and Analysis of the Tan Event on the Basis of Turkish National Press and Memories

YAYIN KURULU/ EDITORIAL BOARD

Sebahattin Abdurrahman, Dr., Londra Üniversitesi, Doğu ve Afrika Araştırmaları Okulu, Etnik Azınlık Araştırmaları Merkezi, İngiltere.

Mehmet Alpargu, Prof. Dr., Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye.

David Beamish, Dr., Londra Üniversitesi, Doğu ve Afrika Araştırmaları Okulu, İngiltere.

Taner Bilgin, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Krzysztof Boroda, Dr., Białystok Üniversitesi, Tarih ve Siyasi Bilimler Enstitüsü, Polonya.

Ömerül Faruk Bölükbaşı, Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Fatih Demirel, Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü, Türkiye.

Halim Demiryürek, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Irene Strazzeri, Dr., Foggia Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İtalya

İbrahim Şirin, Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Stefano Taglia, Dr., Çek Bilimler Akademisi, Doğu Araştırmaları Enstitüsü, Çekya.

Michael Talbot, Dr., Greenwich Üniversitesi, Mimarlık, Bilişim ve İnsani Bilimler Fakültesi, Tarih, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bölümü, İngiltere.

Philipp Wirtz, Dr., Londra Üniversitesi, Doğu ve Afrika Araştırmaları Okulu, Tarih Bölümü, İngiltere.

Gültekin Yıldız, Prof. Dr., Milli Savunma Üniversitesi, Türkiye.

DANIŐMA KURULU/BOARD OF ADVISERS

Refik Arkan, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Fatmagül Demirel, Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Türkiye.

Tomas Drobik, Dr., Ostrava Üniversitesi, Fen Fakültesi, Beşeri Coğrafya ve Bölgesel Gelişme Bölümü, Çekya.

Vincent Joly, Prof. Dr., Rennes 2 Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü, Fransa.

Adrian Jones, Doç. Dr., La Trobe Üniversitesi, Sanat, Sosyal Bilimler ve Ticaret Koleji, Beşeri ve Sosyal Bilimler Birimi, Tarih ve Arkeoloji Bölümü, Avustralya.

Hakan Kırımlı, Prof. Dr., Bilkent Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Türkiye.

Kemalettin Kuzucu, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Bölge Yönetimi Bölümü, Türkiye.

Azmi Özcan, Prof. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Yücel Öztürk, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

M. Pilar Salomon Cheliz, Prof. Dr., Zaragoza Üniversitesi, Felsefe ve Edebiyat Fakültesi, Modern ve Çağdaş Tarih Bölümü, İspanya

Oleksandr Sereda, Doç. Dr., Ağatangel Kırımlı Ukrayna Milli Bilimler Akademisi, Ukrayna.

Haluk Selvi, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

Enis Şahin, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

İlhan Şahin, Prof. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Türkiye.

Ferhat Turanlı, Prof. Dr., Kyiv-Mohila Akademisi Ulusal Üniversitesi, Ukrayna.

İlhami Yurdakul, Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye.

SAYI HAKEMLERİ/ REVIEWERS FOR THE CURRENT ISSUE

Mahmut Akkor, Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Gürbüz Arslan, Dr. Öğr. Üyesi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Taner Bilgin, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Mehmet Dağlar, Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Selma Göktürk Çetinkaya, Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Zeynep İskefiyeli, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Nesrin Kanberoğlu, Dr., Araştırmacı-Yazar.

Abdullah Lüleci, Dr. Öğr. Üyesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Funda Selçuk Şirin, Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Süleyman Tekir, Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Bilal Tunç, Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Hakan Türkkkan, Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Esin Tüylü Turan, Dr., Araştırmacı-Yazar.

Dilara Uslu, Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Behçet Kemal Yeşilbursa, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Seda Yılmaz Vurgun, Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Mevlüt Yüksel, Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Sinan Yüksel, Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

SUNUŞ

2020 yılı, Cumhuriyet Türkiyesi için çok özel bir yıl oldu. Son Türk devletinin kuruluşunun 100. yılıydı. 23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin kuruluşu, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin hayata geçirilmesindeki ilk adımdı. Kuruluşu, dünyaya gelen bir çocuğa benzetirsek, bu çocuğun ismi 29 Ekim 1923 tarihinde konuldu ve son şeklini aldı: “Türkiye Cumhuriyeti”. Kurucusunun ifadesiyle, “ilelebet payidâr olacak olan Türkiye Cumhuriyeti”nin yüz yılını geride bıraktığı bu yıl, Vakanüvis Dergisi olarak özel bir sayı çıkarılması düşünüldü. Pek kıymetli öğrencilerimin kuruluş ve idaresinde yer aldığı bu derginin bu yılki özel sayısı “Kuruluşunun 100. Yılında TBMM’ye ithaf edildi. Neticede elinizdeki bu sayı ortaya çıktı. İçerikteki sekiz adet yazının tamamı, bu özel sayı için kaleme alındı. Hakemlik süreçlerinin uzaması sebebiyle, bu nüshayı 10 Kasım 2020 gibi çok önemli bir tarihte çıkarmayı uygun gördük.

TBMM’yi kurarak son Türk devletine hayat veren ve 1923’te onu Cumhuriyet ile taçlandırarak bizlere armağan eden, Türk Milleti’ni “devletli” yaparak yarınlara daha emin adımlarla ilerlemesini sağlayan, kurucu cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün aziz hatırası önünde ta’zimle eğiliyor, derginin Türk Tarihi’ne ve meraklılarına mütevazı bir armağan olmasını diliyorum...

Saygılarımla...

Prof.Dr. Enis ŞAHİN

